
Profesoři, ajznboňáci a premiér

Profesoři, ajznboňáci a premiér

LIDOVÉ NOVINY

4.2.2012 Lidové noviny, Strana 24, Orientace /polemika, autor: PETR KAMBERSKÝ

K věci samotné – sporu o potřebnost, formu a technické provedení reformy veřejných vysokých škol – se již autor sloupku vracet nebude. Na dvou stranách jsme v minulém čísle vysvětlili nutnost reformy, na dalších dvou stranách je děkan FEL ČVUT profesor Pavel Ripka rozcupoval na kousky. Jeden dosud opomíjený aspekt debaty však považuji za signifikantní: rozměr politický – reforma je v podstatě mrtvá.

Premiér Petr Nečas si jako jeden z mála ve vládě uvědomuje, že bez kvalitní až špičkové pracovní síly (tedy bez nápadů a inovací) nemáme v globální konkurenci mnoho šancí. Nemáme levné ruce jako Asie, nemáme ani moře, ani ropu, ani úrodné celiny. Nečas je však v tuto chvíli asi jediný, kdo tlačí na změny ve vysokém školství. Ale i on už poznal, že nedůvěra akademické obce v okolí, co vzejde z úřadu ministra Josefa Dobeše, je taková, že i kdyby ministr předložil sebelepší plán (což samozřejmě neučinil), nemá šanci na úspěch.

Je to paradoxní situace: reforma se chystá šest let, ale finále přijde do mandátu ministra, jehož vzdělaná veřejnost považuje – přiznejme, že nikoli bez důvodu – za úplného hňupa. Jak si povzdechl jeden nejmenovaný vysokoškolský profesor: „Kdyby to bylo vyšlo třeba na Jana Sokola...“

Klíčový rozměr politického argumentu je však tento: ODS ji prosazuje, VV také, ale TOP 09 ji ve středu pohřbila. Školstvím se v této straně nikdo vážně a dlouhodobě nezabývá, faktický monopol na výklad a rozhodnutí má doc. RNDr. Anna Putnová, Ph. D., MBA. Ta se stala z titulu své funkce děkanky Podnikatelské fakulty Vysokého učení technického v Brně i šéfkou sněmovního Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu. Ano, o tom, zda projde reforma terciárního vzdělání, rozhodne nakonec děkanka podnikatelské fakulty techniky, která zcela logicky chce být do akademické funkce znovuzvolena...

Hlubinný důvod náhlého cuknutí TOP 09 je pak ještě cyničtější: straničtí stratégové vědí, že ze současných parlamentních stran mají relativně nejvyšší podporu mezi vysokoškolsky vzdělanými a mladými voliči (35 % voličů TOP 09 má vysokoškolské vzdělání, zatímco třeba u ČSSD je to jen 15 %; 31 % voličů TOP 09 bylo mladších třiceti let, u ČSSD se do této kategorie voličů vešlo jen 9 %). Tedy: ačkoli rektor druhé nejlepší a druhé největší univerzity profesor Mikuláš Bek říká, že třetina mimouniverzitních zástupců v radě vysoké školy akademické svobody nemůže ohrozit, strana pana Schwarzenberga a Kalouska dá za pravdu děkance podnikatelské fakulty a její tezi Nedovolíme brutální zásah do samosprávy vysokých škol.

Jak říká jiný, taktéž raději nejmenovaný profesor: „Rozhodně se Rada vysokých škol ani Česká konference rektorů nemohou tvářit jako nezávislí odborníci mustrující politicky zotročené ministerské úředníky. V obou případech jde o zájmové (tedy lobbistické) skupiny. Ve vztahu k vysokoškolským zákonům jsou to zhruba takoví experti jako odborové sdružení ajznboňáků vůči zákonu o železnici: věci v zásadě rozumějí, ale jde jim o vlastní sobecké zájmy. Na tom není nic špatného, ale je dobré si to neustále uvědomovat a neskákat profesorům na jejich ušlechtilé grimasy. Něco o tom vím – taky jsem profesorem.“

Optimisté věří, že premiér je šachista – a první půli této partie předvídal již před rokem.